

Frem til 2030 er der ifølge Finansministeriets nye 2030-fremskrivning fra august 2022 et råderum på 48 mia. kr., som politikerne kan anvende på enten højere offentlige udgifter eller lavere skat. Dette notat ser nærmere på, hvor mange milliarder politikerne reelt har råderet over frem til 2030:

- Ud af de 48 mia. kr. er de 2½ mia. kr. reserveret til et grønt råderum, som blev aftalt op til sommerferien. Derudover har Finansministeriet indlagt en reserve på knap 12 mia. kr. til højere forsvarsudgifter som følge af det nationale kompromis.
- Efter disse reservationer til et grønt råderum og forsvaret resterer et råderum på knap 34 mia. kr., jf. tabellen. For 34 mia. kr. kan man gennemføre betydelige skattelettelser. Fx kan man på én og samme tid afskaffe topskat, arveafgift, registreringsafgift samt elafgift. Dvs. politikerne har store muligheder for at sænke skatterne frem til 2030.
- Finansministeriet opgør det demografiske træk til godt 21 mia. kr. eller 0,55 pct. om året. Det demografiske træk er en helt mekanisk opgørelse som fx ikke tager højde for, at man kan dække det demografiske træk igennem øget produktivitet. Hvis produktiviteten øges med 0,55 pct. om året, kan det demografiske træk fuldt ud dækkes via øget produktivitet. I det perspektiv er det demografiske træk ikke "pligtmilliarder". Desuden beregner vismændene et demografisk træk, som er ca. 20 pct. lavere end Finansministeriets.
- Venstre og Socialdemokratiet ønsker at afsætte 21 mia. kr. til det demografiske træk. Det indebærer, at V og S har et råderum efter både reservationer og demografisk træk på 12½ mia. kr. frem til 2030. Det er fortsat et betydeligt råderum. For 12½ mia. kr. kan man fx hæve topskattegrænsen med 100.000 kr. samtidig med, at man afskaffer arveafgift og elafgift.
- I den nuværende situation er mange danskere pressede af den høje inflation. Prioritering af råderum fx i år og næste år til skattelettelser frem for højere offentlige udgifter vil medføre, at danskernes husholdningsbudget forbedres. Desuden medfører det et lavere inflationspres, fordi skattelettelser finansieret af lavere offentligt forbrug trækker efterspørgsel ud af økonomien. Det skyldes, at nogle af skattelettelserne vil blive sparet op, i modsætning til reduktionen i det offentlige forbrug, som slår fuldt igennem på efterspørgslen. Desuden øger skattelettelserne arbejdsudbuddet, hvilket også dæmper lønpresset på arbejdsmarkedet.

Råderum på de offentlige finanser frem til 2030

	Mia. kr.
Råderum	48,0
Reserveret til grønt råderum	2,5
Reserveret til forsvar	11,75
Råderum efter reservationer	33,75
Demografisk træk	21,25
Råderum efter reservationer og demografisk træk	12,5

Kilde: Finansministeriet samt CEPOS-beregninger

Frem til 2030 er der et råderum på 48 mia. kr., som politikerne kan anvende på enten højere offentlige udgifter eller lavere skat, samtidig med, at man når det fastsatte mål om et strukturelt underskud på de offentlige finanser på 0,5 pct. af BNP i 2030. Dette mål blev aftalt i forbindelse med det nationale kompromis om dansk sikkerhedspolitik i marts 2022. Råderummet på 48 mia. kr. fremgår af Finansministeriets nye 2030-fremskrivning fra august 2022.

Ud af de 48 mia. kr. er de 2½ mia. kr. reserveret til et grønt råderum, som blev aftalt op til sommerferien. Derudover har Finansministeriet indlagt en reserve på knap 12 mia. kr. til højere forsvarsudgifter som følge af det nationale kompromis. Efter disse reservationer til et grønt råderum og forsvaret resterer fortsat et råderum på knap 34 mia. kr., som står til rådighed for politikerne til at disponere over, jf. tabel 1. For 34 mia. kr. kan man gennemføre betydelige skattelettelser. Fx kan man på én og samme tid permanent afskaffe topskat, arveafgift, registreringsafgift samt elafgift¹. Dvs. politikerne har store muligheder for at sænke skatterne frem til 2030.

Finansministeriet opgør desuden et såkaldt demografisk træk på det offentlige forbrug på godt 21 mia. kr. frem til 2030 eller 0,55 pct. om året. Det demografiske træk på det offentlige forbrug er et udtryk for, hvordan befolkningsændringer umiddelbart påvirker det offentlige forbrug, hvis der skal bruges samme udgift pr. bruger af det offentlige forbrug som i dag. Det demografiske træk er en helt mekanisk opgørelse som fx ikke tager højde for, at man kan dække det demografiske træk igennem øget produktivitet. Dvs. hvis produktiviteten øges med 0,55 pct. om året kan det demografiske træk fuldt ud dækkes gennem øget produktivitet. Derfor er det demografiske træk heller ikke "pligtmilliarder". Desuden er det demografiske træk ikke mejslet i sten. Fx har vismændene beregnet et demografisk træk i disse år, som er ca. 20 pct. lavere end Finansministeriets, jf. nedenfor.

Tabel 1
Råderum på de offentlige finanser frem til 2030

	Mia. kr.
Råderum	48,0
Reserveret til grønt råderum	2,5
Reserveret til forsvar	11,75
Råderum efter reservationer	33,75
Demografisk træk	21,25
Råderum efter reservationer og demografisk træk	12,5

Anm.: Råderum er målt i forhold til 2023. Råderummet for 2023 er udmøntet på regeringens finanslovsforslag og indgår ikke i opgørelsen.

Kilde: Finansministeriet samt CEPOS-beregninger

Der er pt. grundlæggende to veje i dansk politik mht. det demografiske træk. Venstre og Socialdemokratiet mener, at man skal afsætte de 21 mia. kr. til det demografiske træk. Omvendt mener Det Konservative Folkeparti, at det demografiske træk rundt regnet skal dækkes af produktivitetsforbedringer på 0,4 pct. årligt.

Det indebærer, at Venstre og Socialdemokratiet har et råderum efter både reservationer og demografisk træk på 12½ mia. kr. frem til 2030. Det er fortsat et betydeligt råderum, for hvilket man kan hæve topskattegrænsen med 100.000 kr. samtidig med at man afskaffer arveafgift og elafgift². Det indebærer også, at man ikke umiddelbart kan bruge manglende råderum som undskyldning for

¹ Dvs. nedsætte elafgiften til EU's mindstesats på 0,8 øre/kWh, hvilket stort set svarer til en afskaffelse sammenlignet med det nuværende 2030-niveau på 62,9 øre/kWh

² Se fodnote 1

at have skatterne. Derudover kan man naturligvis oge raderummet gennem fx en SU-reform samt afskaffelse af efterlon.

Prioritering af raderum til skattelettelse frem for offentligt forbrug kan bade hjalpe danskernes husholdningsbudget og dampe inflationspresset

I den nuvarende situation er mange danskere pressede af den hoje inflation. Prioritering af raderum fx i ar og neste ar til skattelettelse frem for hojere offentlige udgifter vil medfore, at danskernes husholdningsbudget forbedres. Og samfundsekonomisk giver det ogsa god mening, fordi skattelettelse finansieret af lavere offentligt forbrug trækker eftersporgsel ud af økonomien og pa den made demper inflationspresset. Det skyldes, at nogle af skattelettelserne vil blive sparet op, i modsatning til reduktion i det offentlige forbrug, som slar fuldt igennem pa eftersporgslen. Desuden oger lavere marginalskat arbejdsudbuddet, hvilket ogsa demper lonpresset pa arbejdsmarkedet.

Vismændenes demografiske trek er 20 pct. lavere end Finansministeriets – svarer til forskel pa 4 mia. kr. frem til 2030

Vismændene opgor ligesom Finansministeriet det demografiske trek. Vismændene opdaterede i 2019 deres metode til opgorelsen af det demografiske trek. Nar man opgor det demografiske trek, indregnes typisk sund aldring mht. sundhedsudgifterne, dvs. det forhold, at pga. generelt forbedret helbred, sa er en 80-arig i 2030 sundere (og dermed umiddelbart mindre udgiftskrevende) end en 80 arig i dag. Vismændene og Finansministeriet er uenige om, hvor meget "sund aldring" der skal indregnes. Kort sagt kommer vismændene frem til, at det demografiske trek i disse ar er ca. 20 pct. lavere end med Finansministeriets metode³. Hvis man oversatter dette direkte til Finansministeriets opgorelse af det demografiske trek frem til 2030 pa 21 mia. kr., svarer det til at det demografiske udgor ca. 17 mia. kr., eller ca. 4 mia. kr. mindre end med Finansministeriets metode.

Dette understreger yderligere, at Finansministeriets opgorelse af det demografiske trek ikke skal ses som pligtmilliarder, der automatisk skal anvendes pa øget offentligt forbrug.

³ Finansministeriets beregninger, jf. tabel 4.2 i "[DK2025 – en gron, retferdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi](#)", Finansministeriet, august 2020